

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΝΟΥΤΣΟΣ

Ανάμεσα στην κριτική και στις διεκδικήσεις. Μια θεωρία για το σχολείο

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

Σ' αυτό το θέμα της ημερίδας πρέπει να ξεκινήσουμε τη συζήτηση από «την των ονομάτων επίσκεψιν», δηλ. από μια κριτική εννοιολογική διερώτηση του περιεχομένου του τίτλου της. Στην εισήγησή μου θα οδηγηθώ αρχικά στη διατύπωση ορισμένων αναγκαίων διαπιστώσεων για τους φορείς και τις τοποθετήσεις τους για το σημερινό σχολείο (θα εστιάσω την ανάλυσή μου στη λεγόμενη υποχρεωτική εκπαίδευση) και ορισμένων σύστοιχων ερωτημάτων. Μια τέτοια αρχική ανάλυση θα μου επιτρέψει να αναδείξω τον αναγκαίο και επείγοντα χαρακτήρα υιοθέτησης μιας ορθής και κατάλληλης θεωρητικής οπτικής για το σχολείο, που μπορεί να συνδέει την κριτική ανάλυση των σχολικών διαδικασιών και φαινομένων με την αναγκαιότητα διεκδικήσεων για την τροποποίηση ή αλλαγή επί μέρους όψεων και συνολικά της λειτουργίας του σχολείου.

Αν δούμε λοιπόν το σχολείο ως κρατικό θεσμό (ή μηχανισμό) που συνεργεί ή συμβάλλει με ειδικό τρόπο στη διευρυνόμενη αναπαραγωγή κυρίαρχων κοινωνικών σχέσεων εξουσίας (οικονομικής, πολιτικής και ιδεολογικής), τότε μπορούμε αβίαστα και ορθά να εξηγήσουμε μια σειρά από φαινόμενα του σημερινού σχολείου (θα απαριθμήσω κάμποσα τέτοια, π.χ. από το νεόκοπο εθνικισμό/ ρατσισμό έως το λειτουργικό αναλφαβητισμό), να παρεμβαίνουμε συστηματικά μέσα στο σχολείο και να πετύχουμε να ξεπεράσουμε τη σχολαστικότητα από τη μια και την τυφλή δράση από την άλλη, με τη βοήθεια πειστικών μαζικών διεκδικήσεων (θα απαριθμήσω κάποιες βασικές).

Μια τέτοια οπτική μπορεί να μετασηματίσει το βίωμα σε γνώση και το όραμα σε ρεαλιστική ουτοπία.